

Сайтът **desebg.com** публикува част 2 от поредица, посветена на Людмила Живкова. От нея ще научите за различни инициативи, представени като идеи на самата Людмила, както и историята за злоупотребите със средствата на служба „Културно наследство“.

В [част 1](#) беше представено издигането на Живковата дъщеря във властта.

Текстовете са от документалната книга на журналиста Христо Христов [„Тодор Живков. Биография“](#) (2009), в която за разлика от другите биографични книги за генералния секретар на ЦК на БКП е отделено внимание и на фамилията му.

Когато през 1976 г. Людмила Живкова влиза в състава на ЦК там е проведена поредната реорганизация. Създадени са шест комисии, една от тях е Комисия за наука, култура и образование, която дъщерята на Живков оглавява. Чрез комисията обсегът ѝ надхвърля далеч рамките на Комитета за изкуство и култура – Людмила Живкова получава възможност да оказва въздействие върху идеологическата и културна работа в ЦК, върху партийните структури и дейност в областта на науката, образованието, изкуството и културата. Показателно е, че след смъртта ѝ комисииите спират да функционират – ясен знак, че замисълът за създаването им е дъщерята на Живков да бъде подготвена за включването ѝ в Политбюро.

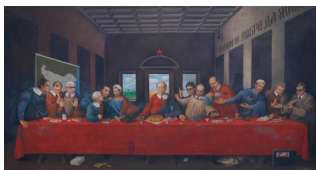
⋮

Издигането в Политбюро

За това какво е нейното положение във висшето партийно ръководство разказва бившия кандидат-член на ЦК и политически емигрант Петър Семерджиев:

„Когато се разисква положението на Людмила като член на Политбюро и нейните стремежи да заеме важно място в партийния апарат, не бива да се забравя, че когато тя се намираше във върха на своето политическо издигане, в нейните ръце бяха предоставени всички проблеми на идеологическата, културната и просветната дейност, но тя остана изолирана от най-важните сектори, свързани с управлението на страната. Тя остана напълно изолирана например от МВР. Тя нямаше също никакво отношение към военното ведомство. На трето място Людмила нямаше никакво отношение и към един от най-важните сектори на партийната работа – организационния отдел на БКП, който се занимава с кадровите проблеми. Тя бе напълно изолирана от този сектор.

Затова, когато се преценява положението на Людмила Живкова и се посочва, че тя е имала някакво влияние в партийното ръководство, трябва да се отчита, че нейното влияние произтичаше, преди всичко, от положението на баща ѝ. Самата тя обаче не е имала никакво пряко отношение към основните органи на властта и към това, което можем да наречем механизъм на властта в страната, т.е. към тази власт, която осъществяваше съветското господство над България.”

Лансирането ѝ в партийното ръководство обаче не се одобрява от комунистическия елит. Първият политически помощник на Живков Нико Яхиел посочва:

„Издигането на Людмила Живкова в Политбюро нанесе голям ущърб на личния авторитет на Живков. В партийните среди се оценяваше като неправилна, противоречаща на партийните принципи проява. А отношението към самата Людмила Живкова беше по-особено. В мнозинството си партийните членове – макар и да се примиряваха с нейното издигане – не я одобряваха.

Написано от Христо Христов
Сряда, 24 Октомври 2012 09:44

Не само поради това, че беше дъщеря на Живков, а и заради нейните идейни позиции. Не беше тайна, че у нея марксизмът беше силно примесен с будистки и окултни възгледи.”

На фона на идеологическите постулати в комунистическата система по това време Людмила Живкова се проявява като нестандартна личност. Силният ѝ интерес към индуизма я отличава от стандартите на социалистическата култура.

Тя практикува йога, вегетарианка е, почти не яде, интересува се от медитацията. Дори се облича в типични за индийците роби и тюрбани. Тя посещава Индия през 1969 г. и 1975 г., придружавайки баща си в официални български държавни делегации.

Привличането на Фол и Левчев

В Комитета за изкуство и култура Живкова привлича за свои заместници Александър Фол и Любомир Левчев. Александър Фол прави кариера като министър и директор на Института по тракология и член на ЦК на БКП през 1976 г., едва след като е член на партията от 10 години. Той обаче е един от хората, които чрез Людмила Живкова реализират тогавашната политика на комитета за популяризиране на българската култура и историческо наследство зад граница. Изложбата „Тракийското изкуство и култура по българските земи” обикаля над 25 държави и събужда интерес към тракологията. Самата Живкова защитава докторска дисертация на тема, свързана с траките – „Казанлъшката гробница” (1974).

От 1975 г. Людмила Живкова като председател и на Съвета на председателите на творческите съюзи предлага за председател на Съюза на българските писатели (СБП) Любомир Левчев. Той е първи зам.-председател на Националния съвет на Отечествения фронт (1972-1975) и първи зам.-председател на Комитета за изкуство и култура (1975-1979), заема поста председател на СБП на мястото на Пантелей Зарев. СБП отдавна е превърнат в един от най-последователните в утвърждаването на Живков казионни творчески организации.

Международни инициативи под егидата на Людмила Живкова

Като човек, на който е поверена българската култура в този период Людмила Живкова инициира създаването движението „Знаме на мира“, идеята за среща на деца от цял свят под девиза „Единство, творчество, красота“ и изграждането на паметника „Камбаните“ е лансирана като нейна. Поставя началото на бъдещия музей на западното изобразително изкуство. Една от слабостите ѝ е теорията за всестранно развитата личност, политическият помощник на Живков Нико Яхиел я определя като „нейната голяма слабост, беше пристрастена към нея.“ В Комитета за изкуство и култура се провежда специална програма, посветена на всестранно развити личности. В началото е посветена на Леонардо да Винчи, а след това на Ленин.

Тези инициативи обаче е трудно да бъдат приравнявани с твърдението, че Людмила Живкова е водила прозападна културна политика. Влиянието на западната култура много преди политическия възход на Людмила Живкова е оценено от Москва като една от опасностите пред Източния блок, заклеено е като идеологическа диверсия, а България стриктно прилагане на тази политика се наблюдава лично от Тодор Живков. Онова, което дъщеря му прави в сферата на изкуството и културата е да пропагандира на Запад българската култура. Бившият кандидат-член на ЦК на БКП и политически емигрант Петър Семерджиев посочва:

„Пътуванията ѝ на Запад и различните ѝ инициативи за пропагандиране там името на България, политиката на българската комунистическа партия, името на нейния баща и лично нейното име, в никакъв случай не могат да се преценяват като стремеж за свързване със западната култура и за разширяване или разкриване пътищата за западно влияние в България. Такива факти няма.

Могат да се посочат пътуванията ѝ, могат да се посочат изпращанията на различни изложби, ансамбли, научни делегации, но до това се ограничава нейната дейност в тази насока. Людмила Живкова в никой случай не може да се разглежда като човек-проводник на западна култура вътре в страната. Защото, ако се прегледа това, което е главно средство на пропагандата, историческите списания, сборници, книги, които се издават в преводи върху историята на България, те целят да покажат мястото и ролята на България или на българската култура в Европа и в света, а не да свържат

Написано от Христо Христов
Сряда, 24 Октомври 2012 09:44

България със западната култура, нито и да разкрият вратите на България за западното влияние. Затова неправилно е твърдението, предвид нейните посещения на запад да се говори, че тя внасяла в България западно влияние.”

Людмила Живкова привлича в своя кръг и установява близки връзки с определен елит от тогавашната интелигенция – писатели, художници, историци, учени, което разчупва творческата атмосфера в България дотолкова, доколкото вмешателството на Живков по определени въпроси в този период не е така директно и брутално. „Либералната атмосфера, която тя създаде в средите на художествено-творческата интелигенция и в отношението към нея, имаха твърде важно значение за притъпяването на недоволството на тази част от интелигенцията от личната власт на Живков”, смята политическият помощник на генералния секретар Нико Яхиел. В своята дейност Людмила Живкова получава пълната и безусловна подкрепа на члена на Политбюро и секретар на ЦК на БКП Александър Лилев, тогава втори човек в партията след баща ѝ.

Честването на 1300 години от създаването на България

„Не ще и дума, че като дъщеря тя имаше широк гръб, на който можеше да се опре. Това обстоятелство изключително много я улесняваше при решаването на трудни – най-вече финансови и организационни – проблеми”, добавя Яхиел. Особено много тази подкрепа проличава в дейността на Людмила Живкова по честването на 1300 години от създаването на българската държава през 1981 г. В тази инициатива Тодор Живков вижда възможност да даде простор за на дъщеря си и от друга да пропагандира комунистическото управление като най-успешното в цялата българска история. Петър Семерджиев подчертава:

„На Людмила Живкова бе предоставена специална активна роля в подготовката на честването на 1300-годишнината на българската държава. Това честване бе благоприятен повод, за да се демонстрира, че ръководството на българската комунистическа партия е застанало на национални позиции, че то защитава националните интереси на българския народ и заедно с това, това честване бе един повод да се изтъкне мястото, ролята, заслугите, личността на Людмила Живкова.

Написано от Христо Христов
Сряда, 24 Октомври 2012 09:44

